
OBSAH

1	VÝROBA ZÁKLADNÍCH ANORGANICKÝCH LÁTEK	11
1.1	Výroba technicky významných plynů	11
1.1.1	Výroba kyslíku a dusíku	11
1.1.1.1	Zkapalňování vzduchu	13
1.1.2	Výroba vodíku	16
1.1.2.1	Výroba vodíku ze zemního plynu	17
1.1.2.2	Výroba vodíku elektrolýzou	17
1.1.3	Výroba oxidu uhličitého	19
1.2	Výroba amoniaku	20
1.2.1	Příprava a čištění syntézního plynu	20
1.2.2	Vlastní syntéza amoniaku	21
1.3	Výroba kyseliny dusičné	25
1.3.1	Katalytická oxidace amoniaku	27
1.3.2	Oxidace a absorpce oxidů dusíku	29
1.3.3	Výroba koncentrované kyseliny dusičné	31
1.4	Výroba kyseliny sírové a olea	32
1.4.1	Získávání a výroba síry	33
1.4.2	Technologické postupy výroby kyseliny sírové	34
1.4.2.1	Příprava oxidu siřičitého a jeho čištění	35
1.4.2.2	Oxidace oxidu siřičitého na oxid sírový	36
1.4.3	Výroba olea	40
1.5	Výroba uhličitanu sodného	43
1.5.1	Příprava a čištění solanky	44
1.5.2	Amoniakalizace solanky	44
1.5.3	Sycení amoniakalizované solanky oxidem uhličitým	45
1.5.4	Zpracování surového NaHCO_3	46
1.5.5	Regenerace amoniaku	46
1.6	Elektrochemické výroby	48
1.6.1	Výroba hydroxidu sodného a chloru	50
1.6.1.1	Amalgamový způsob elektrolýzy vodného roztoku chloridu sodného	50

1.6.1.2	Diafragmový způsob elektrolýzy vodného roztoku chloridu sodného	52
1.6.2	Výroba syntetické kyseliny chlorovodíkové - zpracování vodíku a chloru	55
1.6.2.1	Spalování chloru a vodíku	56
1.6.2.2	Absorpce chlorovodíku ve vodě	56
1.7	Elektrotermické výroby	57
1.7.1	Výroba karbidu vápníku	59
1.7.2	Výroba karbidu křemíku	60
1.7.3	Výroba taveného oxidu hlinitého	61
1.7.4	Výroba fosforu	62
1.8	Výroba průmyslových hnojiv	64
1.8.1	Výroba jednosložkových průmyslových hnojiv	66
1.8.1.1	Výroba dusíkatých hnojiv	66
1.8.1.2	Výroba draselných hnojiv	69
1.8.1.3	Fosforečná hnojiva a výroba kyseliny fosforečné	69
1.8.2	Výroba vícesložkových průmyslových hnojiv	74
1.8.2.1	Dvosložková průmyslová hnojiva	74
1.8.2.2	Třísložková průmyslová hnojiva	75
1.9	Výroba dalších důležitých anorganických látek	80
1.9.1	Anorganické pigmenty	81
1.9.1.1	Výroba titanové běloby	83
1.9.1.2	Výroba zinkové běloby	84
1.9.1.3	Výroba chromových žlutí	84
1.9.2	Anorganické soli používané ve fotografickém průmyslu	85
1.9.3	Výroba kyanovodíku a kyanidů	87
1.9.3.1	Výroba kyanovodíku	87
1.9.3.2	Výroba kyanidu sodného	88
1.9.4	Výroba kyseliny borité a boritanů	89
1.9.4.1	Výroba kyseliny borité	90
1.9.4.2	Výroba dekahydrátu tetraboritanu sodného - boraxu	91
1.9.4.3	Výroba dehydratovaného boraxu	91
1.9.5	Výroba síranu hlinitého	92
1.9.6	Výroba fluorovodíku a solí obsahujících fluor	93

1.9.6.1	Výroba fluorovodíku	94
1.9.6.2	Výroba kryolitu - hexafluorohlinitanu sodného	96
1.9.6.3	Výroba fluoridů	96
1.10	Silikáty	97
1.10.1	Stavební pojiva - maltoviny	98
1.10.2	Keramické zboží	100
1.10.3	Žáruvzdorné a kyselinovzdorné materiály	101
1.10.4	Sklo	102
1.10.5	Smalty	103
2	ZÁKLADNÍ ORGANICKÉ SUROVINY A PROCESY JEJICH ZPRACOVÁNÍ	105
2.1	Úvod	105
2.2	Uhlí	108
2.2.1	Druhy a těžba uhlí	108
2.2.2	Chemické zpracování uhlí	110
2.2.2.1	Karbonizace uhlí	111
2.2.2.2	Koksárenství	112
2.2.2.3	Zpracování vedlejších produktů karbonizace	118
2.2.2.4	Zplyňování uhlí	123
2.2.2.5	Výroba kapalných paliv z uhlí	128
2.3	Ropa	129
2.3.1	Původ ropy	129
2.3.2	Výskyt, těžba, doprava a skladování ropy	132
2.3.3	Úprava ropy před zpracováním	136
2.3.4	Zpracování ropy - rektifikace	138
2.3.4.1	Redestilace benzínu	145
2.3.4.2	Zásady pro bezpečnost provozu	147
2.3.5	Přehled rafinačních metod	150
2.3.5.1	Extrakční rafinace	151
2.3.5.2	Adsorpční rafinace	153
2.3.5.3	Hydrogenační rafinace	153
2.3.5.4	Odparafínování olejů	155
2.3.5.5	Propanové odasfaltování	158
2.3.6	Štěpné procesy v rafinérii	160

2.3.6.1	Koksování	162
2.3.6.2	Katalytické krakování	163
2.3.6.3	Hydrokrakování	165
2.3.6.4	Reformování benzínu	166
2.3.7	Dělení plynů	170
2.3.8	Havarijní systém v rafinérii	173
2.3.9	Skladování a expedice ropných produktů	173
2.3.10	Přehled nejdůležitějších výrobků z ropy	174
2.4	Zemní plyn	180
2.4.1	Výskyt, úprava a doprava	180
2.4.2	Využití zemního plynu k výrobě tepelné a elektrické energie	182
2.4.3	Zpracování zemního plynu v chemickém průmyslu	183
3	BIOTECHNOLOGIE	189
3.1	Biotechnologické metody používané v chemickém průmyslu	189
3.2	Moderní trendy biotechnologií	193
4	ZÁKLADNÍ PROCESY ORGANICKÉ TECHNOLOGIE	195
4.1	Halogenace	196
4.1.1	Chlorace	196
4.1.2	Bezpečnost práce při manipulaci s halogenderiváty	200
4.2	Sulfonace	201
4.2.1	Sulfonační činidla	202
4.2.2	Reakční podmínky	202
4.2.3	Zařízení pro sulfonaci	206
4.2.4	Zpracování směsi po sulfonaci	208
4.3	Nitrace	209
4.3.1	Nitrační činidla	210
4.3.2	Průběh nitračního procesu	211
4.3.3	Reakční podmínky	212
4.3.4	Zvláštní případy nitrace	213
4.3.5	Zařízení pro nitraci	215
4.3.6	Zpracování odpadních kyselin	216

4.3.7	Výroba nitrobenzenu	216
4.3.8	Bezpečnost práce při nitraci	218
4.4	Aminace	218
4.4.1	Redukce nitroderivátů	219
4.4.2	Amonolýza	221
4.4.3	Amidace	222
4.4.4	Příklad průmyslového procesu aminace	223
4.4.5	Bezpečnost práce při aminaci	224
	ŘEŠENÍ ÚKOLŮ	226